

W. SCHUHMACHER IN DE LAKENHAL TE LEIDEN.

Over een der beide exposanten, die deze maand onder de auspiciën der Leidsche Kunstvereniging in de Leidsche Lakenhal exposeeren, Toon Kelder, is reeds eerder hier geschreven; de andere, W. Schuhmacher is nu aan de beurt. Werk als van Schuhmacher stemt tot blijdschap, omdat het knap is en gezond en omdat het de resultaten toont van de zuiverende revolutie, welke het cubisme in de beeldende kunst teweeg heeft gebracht en dus iets is van onzen eigen tijd. Het heeft daarom karakter en stijl en is geen inhoudloos napraten van het impressionisme en het luminisme. Zoo langzaam-aan gaan wij, na de op-zich-zelf nuttige en zelfs onmisbare excessen van het cubisme en van het nihilisme eens Mondriaans, een jongere school krijgen, die weer een eenheid van gedachte en stijl gaat vertoonen, een school zonder formule: want hoe ver staan de uitingen van elkaar! Maar een school met den grondslag: streven naar het algemeene en samenvattende, verwerpen van het oppervlakkig bekorende, bewust zoeken naar een eigen, echt-doorvoelde vormentaal met vooropstelling van innerlijke waarden.

Van deze twee te zamen exposeerende jongeren is Kelder de minst bedachtzame en sommige van zijn groote doeken, con brio geschilderd, zullen op den duur leege plekken gaan vertoonen. Schuhmacher is stiller, meer in zichzelf gekeerd en soms precieus; zijn kleur broeit en vlamt niet als die van Kelder soms doet en zijn vorm is strenger. Hij staat dichter bij het cubisme dan Kelder. Ongetwijfeld heeft Schuhmacher een fijn gevoel voor kleur, ja ik zou haast zeggen: hij heeft soms een zoo beschroomde liefde voor de kleur, dat hij aarzelt, die toe te passen. Zijn groote schilderij „Moeder”, prachtig van stijl, geeft daar blijk van; nauwelijks spreekt de kleur hierin en toch, het is een fijn-overwogen gamma, een echo haast van een in de verte aangeslagen accoord. Ik bewonder dit portret om zijn grootsche eerlijkheid en teederheid. Het mist alles, wat sentimenteel is, maar het is wel van een diep gevoel; streng van opbouw, mist het nochtans alle formalistische, doode verstrakking.

Dit voorjaar op de tentoonstelling van de Hollandsche kunstenaarskring te Amsterdam, heeft men het in de juiste belichting kunnen bewonderen. Hier in de Lakenhal, is het licht verkeerd aangebracht, tot schade van alle daarin gehouden exposities.

Het zwart-en-wit-werk van Schuhmacher is heel mooi, al is niet alles van dezelfde waarde, wat hier hangt. Zeer zuiver en blank zijn de beide landschappen (O.I.-inkt) uit Serrières, buitengewoon knap geteekend en vol van die distinctie, welke Schuhmacher eigen is. Als brokken architectuur is die groote teekening opgebouwd van een steil-stijgende rots en die van een landschap met boomstronk. Is het